

Spokojenost s bydlením – nejmladší a nejstarší věková skupina

Mgr. Dana Hamplová

Hlavní zjištění:

- 1. Lidé do třiceti let věku představují skupinu nejméně spokojenou se svým bydlením a lidé nad 65 let nejvíce spokojenou skupinu.**
- 2. Ačkoliv se některé faktory, které spokojenost ovlivňují, liší podle věku, tyto věkově specifické faktory hrají v celkové spokojenosti relativně nízkou roli. Zásadní roli má obecná kvalita bydlení, především velikost bytu a prostředí, ve kterém je byt/dům situován, a v očekávání této obecné kvality se jednotlivé věkové skupiny neliší.**
- 3. Odlišná úroveň spokojenosti s bydlením nejmladší a nejstarší věkové skupiny nesouvisí s příliš odlišnými očekáváním, ale s objektivními rozdíly v bytových podmínkách.**

V této části se budeme věnovat spokojenosti s bydlením u nejmladší a nejstarší věkové skupiny, konkrétně mladých lidí do 30 let a obyvatel nad 65 let. Z hlediska problematiky bydlení se jedná o specifické skupiny obyvatelstva se specifickými problémy a potřebami a navíc jde o vyhraněné skupiny i z hlediska celkové spokojenosti s bydlením. Mladí lidé představují nejméně a starší lidé nejvíce spokojenou skupinu obyvatelstva. Podrobnější údaje ukazuje graf 1, který zachycuje míru spokojenosti na desetibodové škále (1 – velmi spokojen). S rostoucím věkem se nejen zvyšuje průměrná spokojenost, ale větší počet lidí se přesouvá do kategorie spokojených.

První otázku, na kterou se pokusíme nalézt odpověď je, jaké skutečnosti ovlivňují celkovou spokojenost s bydlením a jak se tyto faktory liší podle věku. Některé faktory spokojenosti jsou věkově specifické - mladší lidé například zdůrazňují více dostupnost veřejné dopravy, zatímco pro věkovou kategorii nad 65 let je důležitá spíše dostupnost základní lékařské péče a obchodů s potravinami. Šetření ovšem naznačuje, že tyto věkově specifické faktory hrají spíše doplňkovou roli a celkovou spokojenost ovlivňuje především obecná kvalita a obecné požadavky na bydlení. Rozhodující úlohu přitom hraje **velikost bytu** (resp. počet pokojů odpovídající počtu členů domácnosti) a významnou – i když o něco nižší - roli má i **výše nájemného a celková kvalita prostředí** (množství a dostupnost zeleně, klid). Celková spokojenost nesouvisí ani tak s rozdílnými očekáváním a požadavky na bydlení různých věkových skupin, ale spíše s reálnou úrovní bydlení a rozdíly v kvalitě bydlení podle věku.

Jak jsme se již zmínili, klíčovou roli v tom, zda byli dotazovaní spokojeni s vlastní bytovou situací, hraje **velikost bytu**, respektive to, jestli lidé považují svůj byt za přiměřený k velikosti domácnosti. V tomto ohledu se ukazují výrazné rozdíly mezi jednotlivými věkovými skupinami a těmito rozdíly lze vysvětlit i disproporce v celkové spokojenosti. Přibližně třetina dotazovaných do 30 let se domnívala, že jejich byt/dům nemá dostatečný počet pokojů, a přibližně čtvrtina nebyla spokojena s celkovou plochou bytu (viz tabulka 1). Naproti tomu z respondentů nad 65 let odpověděla jen necelá 4 procenta, že počet pokojů je nedostatečný, a 8 procent uvedlo, že není spokojeno s celkovou plochou bytu – v tomto případě byl problém často opačný – byt byl příliš velký. Nejedná se přitom jen o rozdíly v subjektivním hodnocení. Zatímco respondenti do 30 let žili v bytech, kde na 1 osobu v domácnosti

připadalo průměrně 1,0 pokoje, lidé ve věku nad 65 let žili v bytech, kde na jednu osobu připadalo již 1,7 pokoje. Přibližně 20 procent dvoučlenných domácností v nejmladší skupině přitom žilo v bytě s jedním pokojem oproti 8 procentům respondentů nad 65 let a každý desátý dotazovaný ve věku nad 65 přitom uvedl, že byt, ve kterém žije, má příliš mnoho pokojů.

Velikost bytu je hlavním faktorem, v jehož hodnocení se různé věkové skupiny liší a kterému lze přisoudit zásadní rozdíly ve spokojenosti s bydlením. Kromě této zásadní položky však lidé z různých věkových skupin hodnotí kvalitu svého aktuálního bydlení velmi podobně. Nejspokojenější jsou přitom s dosažitelností zelených ploch a obchodů s potravinami, nejmenší spokojenost vyvolává bezpečnost a dostupnost kulturním zařízení – viz tabulka 3.

Můžeme rovněž uvést, že spokojenější byli lidé žijící v manželství, kteří mají častěji bydlení vyřešené. Výjimkou zde byla jen nejmladší věková skupina do třiceti let, kde rozdíly mezi lidmi žijícími v manželství a ostatními byly minimální.

Jednotlivé věkové skupiny se v obecné kvalitě podmínkách bydlení příliš nelišily. Přibližně desetina respondentů bydlela v bytech, kde nebyla oddělena kuchyň a přibližně pět procent uvedlo, že nemají uvnitř bytu koupelnu. Starší lidé však o něco častěji bydleli v rodinných domcích. Přibližně polovina respondentů do třiceti let bydlela v bytovém domě, třetina v rodinném domku. Významné rozdíly ovšem byly v tom, z jakého materiálu byly domy postaveny. Z respondentů nad 65 let uvedlo 68 procent jako materiál cihly a jen 16 beton (panel), z lidí do 30 let žila v panelovém domě celá čtvrtina (25 procent) a v cihlových domech 61 procent. Rovněž existuje statisticky významná souvislost mezi právním důvodem užívání bytu a věkem. Lidé nad 65 let a zároveň lidé do 30 bydlí častěji v nájemním bydlení, u střední generace je vyšší podíl vlastnictví (viz tabulka 5)

Neexistují ani výraznější rozdíly podle věku v tom, jak lidé hodnotí výši nájemného vzhledem ke kvalitě a poloze bytu i vzhledem k příjmu domácnosti. Přibližně 45 % dotazovaných ve všech věkových skupinách odpovědělo, že považují nájem za přiměřený k příjmu, a 50 %, že je přiměřený kvalitě a poloze bytu. Přibližně polovina označila nájem za vysoký vzhledem k příjmu a přibližně 40 za vysoký vzhledem k poloze a kvalitě bytu. Respondenti do 30 let přitom měsíčně vydávali v průměru 2 200 Kč, respondenti ve věkové skupině nad 65 let vydávali v průměru 2 700 Kč. Tyto rozdíly neodpovídají rozdílným podmínkám bydlení, což ovšem souvisí s tím, že starší lidé častěji žijí v bytech s regulovaným nájemným.

Na závěr můžeme konstatovat, že klíčovým faktorem, který ovlivňuje spokojenost s bydlením, je velikost bytu. V tomto ohledu se v šetření ukázaly zřetelné disproporce mezi lidmi různého věku – nejstarší lidé mají k dispozici větší byty a jsou s bydlením rovněž nejvíce spokojeni, nejmladší lidé naopak žijí v relativně malých bytech, které považují za nevyhovující.